

**การสร้างคำ
ในภาษาไทย**

คำที่ใช้ในภาษาไทยดั้งเดิม ส่วนมากจะเป็นคำ
พยางค์เดียว เช่น พี่น้อง เดือนดาว จอบไถ หมูหมา กิน นอน ดี
ชั่ว สอง สาม เป็นต้น เมื่อโลกวิวัฒนาการ มีสิ่งแปลกใหม่
เพิ่มขึ้น ภาษาไทยก็ต้องพัฒนาทั้งรูปคำและการเพิ่มจำนวน
คำ เพื่อให้มีคำใช้ในการสื่อสารให้เพียงพอ กับการเปลี่ยนแปลง
ของวัตถุสิ่งของและเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยการสร้างคำ ยืมคำ
และเปลี่ยนแปลงรูปคำซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

แบบสร้างคำ

แบบสร้างคำ คือ วิธีการนำอักษรมาประสมเป็นคำเกิด ความหมายและเสียงของแต่ละ พยางค์ ใน ๑ คำ จะต้องมีส่วนประกอบ ๓ ส่วน เป็นอย่างน้อย คือ สระ พยัญชนะและวรรณยุกต์ อย่างมากไม่เกิน ๕ ส่วน คือ สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ตัวกาวันต์

รูปแบบของคำ

คำไทยที่ใช้อยู่ปัจจุบันมีทั้งคำที่เป็นคำไทยดั้งเดิม คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คำศัพท์เฉพาะทางวิชาการคำที่ใช้เฉพาะในภาษาพูด คำชนิดต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อเรียกตามลักษณะและแบบสร้างของคำ เช่น คำมูล คำประสม คำสมาส คำสนธิ คำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำเหล่านี้มีลักษณะพิเศษเฉพาะ ผู้เรียนจะเข้าใจลักษณะแตกต่างของคำเหล่านี้ได้จากแบบสร้างของคำ

ความหมายและแบบสร้างของคำชนิดต่าง ๆ

- คำมูล

คำมูล คือ คำ ๆ เดียวที่มีได้ประสมกับคำอื่น อาจมี ๑ พยางค์ หรือหลายพยางค์ก็ได้ แต่เมื่อแยกพยางค์แล้วแต่ละพยางค์ไม่มีความหมาย คำภาษาไทยที่ใช้มาแต่เดิมส่วนใหญ่เป็นคำมูลที่มีพยางค์เดียวโดด ๆ เช่น พ่อ แม่ กิน เดิน

ตัวอย่างแบบสร้างของคำมูล

คน	มี ๑ พยางค์ คือ คน
สิงโต	มี ๒ พยางค์ คือ สิง + โต
นาฬิกา	มี ๓ พยางค์ คือ นา + พิ + กา
ทะมัดทะแมง	มี ๔ พยางค์ คือ ทะ + มัด + ทะ + แมง
กระเหียนกระหือรือ	มี ๕ พยางค์ คือ กระ + เหียน + กระ + หือ + รือ

จากตัวอย่างแบบสร้างของคำมูล จะเห็นว่าเมื่อแยกพยางค์จากคำแล้ว แต่ละพยางค์ไม่มีความหมายในตัวหรืออาจมีความหมายไม่ครบทุกพยางค์ คำเหล่านี้จะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำทุกพยางค์มารวมเป็นคำลักษณะเช่นนี้ ถือว่าเป็นคำเดี่ยวโดด ๆ

- คำประสม

คือ คำที่สร้างขึ้นใหม่โดยนำคำมูลตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประสมกัน เกิดเป็นคำใหม่ขึ้นอีกคำหนึ่ง

๑. เกิดความหมายใหม่

๒. ความหมายคงเดิม

๓. ความหมายให้กระชับขึ้น

ตัวอย่างแบบสร้างคำประสม

แม่ยาย	เกิดจากคำมูล ๒ คำ คือ แม่ + ยาย
ลูกน้ำ	เกิดจากคำมูล ๒ คำ คือ ลูก + น้ำ
ภาพยนตร์จีน	เกิดจากคำมูล ๒ คำ คือ ภาพยนตร์ + จีน

จากตัวอย่างแบบสร้างคำประสม จะเห็นว่าเมื่อแยกคำประสมออกจากกัน จะได้คำมูลซึ่งแต่ละคำมีความหมายในตัวเอง

- **ชนิดของคำประสม**

การนำคำมูลมาประสมกัน เพื่อให้เกิดคำใหม่ขึ้นเรียกว่า “คำประสม” นั้น มีวิธีสร้างคำตามแบบสร้าง อยู่ ๕ วิธีด้วยกัน คือ

๑. คำประสมที่เกิดจากคำมูลที่มีรูป เสียง และความหมายต่างกัน เมื่อประสมกันเกิดเป็นความหมายใหม่ ไม่ตรงกับความหมายเดิม เช่น

แม่	หมายถึง	หญิงที่ให้กำเนิดลูก
ยาย	หมายถึง	แม่ของแม่
แม่ + ยาย ได้คำใหม่ คือ แม่ยาย	หมายถึง	แม่ของเมีย

- ๒. คำประสมที่เกิดจากคำมูลที่มีรูป เสียง และความหมายต่างกัน เมื่อประสมกันแล้วเกิด ความหมายใหม่แต่ยังคงรักษา ความหมายของคำเดิมแต่ละคำได้ เช่น

หมอ	หมายถึง	ผู้รู้ ผู้ชำนาญ ผู้รักษาโรค
ดู	หมายถึง	ใช้สายตาเพื่อให้เห็น
หมอ + ดู ได้คำใหม่ คือ หมอดู	หมายถึง	ผู้ทำนายโชคชะตาราศี คำประสม ชนิดนี้

- คำซ้อน

คำซ้อน คือ คำประสมชนิดหนึ่งที่เกิดจากการนำเอาคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปซึ่งมีเสียงต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันมาซ้อนคู่กัน เช่น เล็กน้อย ใหญ่โต เป็นต้น ปกติคำที่นำมาซ้อนกันนั้น นอกจากจะมีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันแล้ว มักจะมีเสียงใกล้เคียงกันด้วย เพื่อให้ออกเสียงง่าย สะดวกปาก คำที่นำมาซ้อนแล้วทำให้เกิดความหมายนั้นแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. **ซ้อนคำแล้วมีความหมายคงเดิม** คำซ้อนลักษณะนี้จะนำคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้อนกัน เพื่อขยายความซึ่งกันและกัน เช่น ข้า ทาส รูปร่าง ว่างเปล่า โง่เขลา เป็นต้น

๒. **ซ้อนคำแล้วมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม**

๒.๑ ความหมายเชิงอุปมา คำซ้อนลักษณะนี้จะเป็นคำซ้อนที่คำเดิมมีความหมาย เป็นรูปแบบเมื่อนำมาซ้อนกับความหมายของคำซ้อนนั้นจะเปลี่ยนไปเป็นนามธรรม เช่น

อ่อนหวาน อ่อนมีความหมายว่าไม่แข็ง เช่น ไม้อ่อน หวานมีความหมายว่ารสหวาน เช่น ขนมหวาน

อ่อนหวาน มีความหมายว่าเรียบร้อย น่ารัก เช่น เธอช่างอ่อนหวาน เหลือเกิน หมายถึง กิริยาอาการที่แสดงออกถึงความเรียบร้อยน่ารัก

- ๓. คำประสมที่เกิดจากคำมูลที่มีรูป เสียง ความหมายเหมือนกัน เมื่อประสมแล้วเกิดความหมายต่างจากความหมายเดิมเล็กน้อย อาจมีความหมายทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ เรียกอีกชื่อว่า **คำซ้ำ** การเขียนคำประสมแบบนี้จะใช้ไม้ยมก (๗) เต็มข้างหลัง เช่น

เร็ว	หมายถึง	รีบ ด่วน
เร็ว ๆ	หมายถึง	รีบ ด่วนยิ่งขึ้น เป็นความหมายที่เพิ่มขึ้น
ดำ	หมายถึง	สีดำ
ดำ ๆ	หมายถึง	ดำไม่สนิท เป็นความหมายในทางลดลง คำประสมชนิดนี้ เช่น ซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ ดี ๆ น้อย ๆ ไป ๆ มา ๆ เป็นต้น

- ๔. คำประสมที่เกิดจากคำมูลที่มีรูป เสียง และความหมายต่างกัน เมื่อนำมาประสมจะตัดพยางค์หรือย่อพยางค์ให้สั้นเข้า เช่น คำว่า **ชั้นษา** มาจากคำว่า ชนม+พรรษา

ชนม	หมายถึง	การเกิด
พรรษา	หมายถึง	ปี
ชนม + พรรษา ได้คำใหม่ คือ ชั้นษา	หมายถึง	อายุ คำประสมประเภทนี้ ได้แก่
เดียงสา	มาจาก	เดียง+ภาษา
สถาผล	มาจาก	สถาพร+ผล
เปรมปรีดิ์	มาจาก	เปรม+ปรีดา

- ๕. คำประสมที่เกิดจากคำมูลที่มีรูปและเสียงต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน เมื่อนำมาประสมกันแล้วความหมายไม่เปลี่ยนไปจากเดิม เรียกอีกชื่อว่า **คำซ้อน** เช่น

ยิ้ม	หมายถึง	แสดงให้เห็นปรากฏว่าชอบใจ
ยิ้ม	หมายถึง	คลี เผยอปากแสดงความพอใจ
ยิ้ม + ยิ้ม ได้คำใหม่ คือ ยิ้มยิ้ม หมายถึง ยิ้มอย่างชื่นบาน คำประสมชนิดนี้มีมากมาย เช่น โกรธเคือง รวดเร็ว แจ่มใส เสื่อสาด บ้านเรือน วัตวา อาราม ถนนหนทาง เป็นต้น		

- คำสมาส

คำสมาสเป็นวิธีสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต โดยนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประกอบกันคล้ายคำประสม แต่คำที่นำมาประกอบแบบคำสมาสนั้น นำมาประกอบหน้าศัพท์ การแปลคำสมาสจึงแปลจากข้างหลังมาข้างหน้า เช่น

บรม (ยิ่งใหญ่) + ครู	=	บรมครู (ครูผู้ยิ่งใหญ่)
สุนทร (ไพเราะ) + พจน์ (คำพูด)	=	สุนทรพจน์ (คำพูดที่ไพเราะ)

- การเรียงคำตามแบบสร้างของคำสมาส

๑. ถ้าเป็นคำที่มาจากบาลีและสันสกฤต ให้เรียงบทขยายไว้ข้างหน้า เช่น

อุทกภัย หมายถึง ภัยจากน้ำ

อายุชัย หมายถึง สิ้นอายุ

๒. ถ้าพยางค์ท้ายของคำหน้าประวิสรรชนีย์ ให้ตัดวิสรรชนีย์ออก เช่น

ธุระ สมาสกับ กิจ เป็น ธุรกิจ

ผละ สมาสกับ ศึกษา เป็น ผลศึกษา

- ๓. ถ้าพยัญชนะท้ายของคำหน้ามีตัวการ์นต์ให้ตัดการ์นต์ออกเมื่อเข้าสมาส เช่น

ทัศน์ สมาสกับ ศึกษา เป็น ทัศนศึกษา

แพทย์ สมาสกับ สมาคม เป็น แพทยสมาคม

- ๔. ถ้าคำซ้ำความ โดยคำหนึ่งไขความอีกคำหนึ่ง ไม่มีวิธีเรียงคำที่แน่นอน เช่น

นร (คน) สมาสกับ ชน (คน) เป็น นรชน (คน)

วิถี (ทาง) สมาสกับ ทาง (ทาง) เป็น วิถีทาง (ทาง)

คช (ช้าง) สมาสกับ สาร (ช้าง) เป็น คชสาร (ช้าง)

- **การอ่านคำสมาส**

การอ่านคำสมาสมีหลักอยู่ว่า ถ้าพยางค์ท้ายของคำลงท้ายด้วย สระอะ, อิ, อุ เวลาเข้าสมาสให้อ่านออกเสียง อะ อิ อุ นั้นเพียงครึ่งเสียง เช่น

เกษตร	สมาสกับ	ศาสตร์	เป็น	เกษตรศาสตร์	อ่านว่า	กะ-เสด-ตระ-สาด
อุทก	สมาสกับ	ภัย	เป็น	อุทกภัย	อ่านว่า	อุ-ทก-กะ-ไพ
ประวัติ	สมาสกับ	ศาสตร์	เป็น	ประวัติศาสตร์	อ่านว่า	ประ-หวัด-ติ-สาด
ภูมิ	สมาสกับ	ภาค	เป็น	ภูมิภาค	อ่านว่า	พู-มิ-พาก
เมรุ	สมาสกับ	มาศ	เป็น	เมรุมาศ	อ่านว่า	เม-รุ-มาด
เซตุ	สมาสกับ	พน	เป็น	เซตุนพน	อ่านว่า	เซ-ตุ-พน

- **ข้อสังเกต**

๑. มีคำไทยบางคำ ที่คำแรกมาจากภาษาบาลีสันสกฤต ส่วนคำหลังเป็นคำไทย คำเหล่านี้ ได้แปลความหมายตามกฎเกณฑ์ของคำสมาส แต่อ่านเหมือนกับว่าเป็นคำสมาส ทั้งนี้ เป็นการอ่านตามความนิยม เช่น

เทพเจ้า	อ่านว่า	เทพ-พะ-เจ้า
พลเรือน	อ่านว่า	พล-ละ-เรือน
กรมวัง	อ่านว่า	กรม-มะ-วัง

๒. โดยปกติการอ่านคำไทยที่มีมากกว่า ๑ พยางค์ มักอ่านตรงตัว เช่น

บาก ^๑ บั้น	อ่านว่า	บาก-บั้น
ลูก ^๑ ลอน	อ่านว่า	ลูก-ลอน

แต่มีคำไทยบางคำที่เราอ่านออกเสียงตัวสะกดด้วย ทั้งที่เป็นคำไทยมิใช่คำสมาสซึ่งผู้เรียนจะต้องสังเกต เช่น

ตุ้ ^๑ กตา	อ่านว่า	ตุ้ก-กะ-ตา
จัก ^๑ จัน	อ่านว่า	จัก-กะ-จัน
จัก ^๑ จี	อ่านว่า	จัก-กะ-จี
ชั้ ^๑ กเย่อ	อ่านว่า	ชั้ก-กะ-เย่อ
สั้ ^๑ ปหงก	อ่านว่า	สั้บ-ปะ-หงก

- คำสนธิ

การสนธิ คือ การเชื่อมเสียงให้กลมกลืนกันตามหลักไวยากรณ์บาลี
สันสกฤต เป็นการเชื่อม อักษรให้ต่อเนื่องกันเพื่อตัดอักษรให้น้อยลง ทำ
ให้คำพูดสละสลวย นำไปใช้ประโยชน์ในการแต่งคำประพันธ์

คำสนธิ เกิดจากการเชื่อมคำในภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น ถ้า
คำที่นำมาเชื่อมกัน ไม่ใช่ภาษาบาลีสันสกฤต ไม่ถือว่าเป็นสนธิ เช่น
กระยาหาร มาจากคำ กระยา + อาหาร ไม่ใช่สนธิ เพราะ กระยาเป็นคำ
ไทยและถึงแม้ว่าคำที่นำมารวมกันแต่ไม่ได้เชื่อมกัน เป็นเพียงประสมคำ
เท่านั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นสนธิ เช่น

ทิวชาชาติ	มาจาก	ทิวชา + ชาติ
ทัศนจักร	มาจาก	ทัศน + จร
วิทยาศาสตร์	มาจาก	วิทยา + ศาสตร์

แบบสร้างของคำสนธิที่ใช้ในภาษาบาลีและสันสกฤต มีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. สระสนธิ

๒. พยัญชนะสนธิ

๓. นิคหิตสนธิ

สำหรับการสนธิในภาษาไทย ส่วนมากจะใช้แบบสร้างของสระสนธิ

แบบสร้างของคำสนธิที่ใช้ในภาษาไทย

- ๑. สระสนธิ

การสนธิสระทำได้ ๓ วิธี คือ

๑.๑ ตัดสระพยางค์ท้าย แล้วใช้สระพยางค์หน้าของคำหลังแทน
เช่น

มหา	สนธิกับ	อรรณพ	เป็น	มหรรณพ
นร	สนธิกับ	อินทร์	เป็น	นรินทร์
ปรมะ	สนธิกับ	อินทร์	เป็น	ปรมินทร์
รัตนะ	สนธิกับ	อาภรณ์	เป็น	รัตนอาภรณ์

- ๑.๒ ตัดสระพยางค์ท้ายของคำหน้า แล้วใช้สระพยางค์หน้าของคำหลัง แต่เปลี่ยนรูปอะ เป็น อา อิ เป็น เอ อุ เป็น อู หรือ โอ ตัวอย่างเช่น

เปลี่ยนรูป อะ เป็นอา

เทศ	สนธิกับ	อภิบาล	เป็น	เทศาภิบาล
ราช	สนธิกับ	อิราชา	เป็น	ราชาอิราชา
ประชา	สนธิกับ	อิปไตย	เป็น	ประชาอิปไตย
จุฬา	สนธิกับ	อลงกรณ์	เป็น	จุฬาลงกรณ์

- เปลี่ยนรูป อี เป็น เอ

นร	สนธิกับ	อิศวร	เป็น	นเรศวร
ปรม	สนธิกับ	อินทร์	เป็น	ปรเมนทร์
คช	สนธิกับ	อินทร์	เป็น	คเชนทร์

- เปลี่ยนรูป อู เป็น อู หรือ โอ

ราช	สนธิกับ	อูปลัมภ	เป็น	ราชูปลัมภ
สาธารณะ	สนธิกับ	อูปโภค	เป็น	สาธารณูปโภค
วิเทศ	สนธิกับ	อูบาย	เป็น	วิเทโสบาย
สุข	สนธิกับ	อูทัย	เป็น	สุขุทัย

- ๑.๓ เปลี่ยนสระพยางค์ท้ายของคำหน้า อี อี้ เป็น ย อุ ู เป็น ว แล้วใช้สระ พยางค์หน้าของคำหลังแทน เช่น
- เปลี่ยน อี อี้ เป็น ย

मत	สนธิกับ	อธิบาย	เป็น	มัตยาธิบาย
รังสี	สนธิกับ	โอรภาส	เป็น	รังสโยภาส, รังสีโยภาส
สามัคคี	สนธิกับ	อาจารย์	เป็น	สามัคยาจารย์

- คำที่นำมาปรับใหม่

คือคำที่สร้างขึ้นใช้ในภาษาไทยอีกวิธีหนึ่ง โดยเปลี่ยนแปลงอักษรที่ประสมอยู่ในคำไทยหรือคำที่มาจากภาษาอื่นให้ผิดไปจากเดิม ด้วยวิธีตัด เติม หรือเปลี่ยนรูป แต่ยังคงรักษาความหมายเดิมหรือเค้าความเดิมอยู่

แบบสร้างของการปรับคำใหม่ ทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. การแปลงสระ

๒. การแปลงพยัญชนะ

๓. การแปลงงวรรณยุกต์

- ๑. การแปลงสระ เป็นการเปลี่ยนรูปสระของคำนั้น ๆ ให้เป็นสระรูปอื่น

คำเดิม	คำแปลง	คำเดิม	คำแปลง
ชยะ	ชัย	สายตื้อ	สะตื้อ
โอะชะ	โอะชา	สุริยะะ	สุรีย์
วชิระ	วิเชียร	ดิรัจฉาน	เดรัจฉาน
พัชร	เพชร	พิจิตร	ไพจิตร
คะนึ่ง	ค่านึ่ง	พีช	พีช
ครหะ	เคราะห์	กีรติ	เกียรติ
ชวณะ	ชาวน์	สุคนธ์	สุวคนธ์
สรเสริญ	สรรเสริญ	ยุวชน	เยาวชน
ทูลเลข	โทรเลข	สุภา	สุวภา

- **๒. การแปลงพยัญชนะ**

การแปลงพยัญชนะก็เช่นเดียวกับการแปลงสระ คือ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวเกิดจากความเจริญของภาษา

การแปลงพยัญชนะเป็นการเปลี่ยนรูปพยัญชนะตัวหนึ่งให้เป็นอีกตัวหนึ่ง หรือเพิ่มพยัญชนะลงไปให้เสียงผิดจากเดิม หรือมีพยางค์มากกว่าเดิม หรือตัดรูปพยัญชนะ การศึกษาที่มาของถ้อยคำเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ถูกต้อง

ตัวอย่าง

คำเดิม	คำแปลง	คำเดิม	คำแปลง
กราบ	กำราบ	บวช	ผนวช
เกิด	กำเนิด	ศทม	ประทม, บรรเทา
ขจาย	กำจาย	เรียบ	ระเบียบ
แข็ง	กำแหง, คำแหง	แสดง	สำแดง
คุณ	ควณ, คำนวณ, คำนูณ	พรั่ง	สะพรั่ง
เจียร	จำเนียร	รวยรวย	ระรวย
เจาะ	จำเพาะ, เฉพาะ	เชิญ	อัญเชิญ
เฉียง	เฉลียง, เฉวียง	เพ็ญ	บำเพ็ญ
ช่วย	ชำระ่วย	ดาด	บันดาด
ตรัย	ตำรับ	อัญชลี	ชลี, ชุลี
ถก	ถลก	อุบาสิกา	สีกา

- **สรุป**

๑. **แบบสร้างของคำ** คือ วิธีการนำอักษรมาผสมคำ และมีความหมายที่สมบูรณ์ คำ ชนิดต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อเรียกตามลักษณะแบบสร้างของคำ เช่น คำมูล คำประสม คำสมาส คำสนธิ

แบบสร้างของคำมูลและคำประสม คือ วิธีการสร้างคำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะเฉพาะ ของภาษาไทย แบบสร้างของคำมูลอาจมีพยางค์เดียวเป็นคำโดด หรือมีหลายพยางค์ก็ได้ แต่คำมูลนั้นเมื่อแยกพยางค์แล้วแต่ละพยางค์ไม่ได้ความหมายครบถ้วน ต้องนำพยางค์ เหล่านั้นมารวมกัน จึงจะเกิดเป็นคำและมีความหมาย ส่วนคำประสม คือคำที่เกิดจากการนำคำมูลมาประสมกันเพื่อสร้างคำใหม่ขึ้นมา

- **๒. คำสมาสมีลักษณะดังนี้**
- (๑) ต้องเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต
- (๒) พยางค์ สุดท้ายของคำนำหน้าประวิสรรชนีย์หรือตัวการ์นต์
ไม่ได้
- (๓) เรียงต้นศัพท์ไว้หลัง ศัพท์ประกอบไว้หน้าเมื่อแปล
ความหมายให้แปลจากหลังไปหน้า
- (๔) ส่วนมากออกเสียงสระ ตรงพยางค์สุดท้ายของคำนำหน้า ซึ่ง
จะมีคำยกเว้นไม่กี่คำ เช่น ชลบุรี สุพรรณบุรี ฯลฯ

- **๓. แบบสร้างของคำสนธิ มีดังนี้**
- (๑) ต้องเป็นคำที่มาจากบาลี สันสกฤต
- (๒) มีการ เปลี่ยนแปลงระหว่างคำที่เชื่อม
- (๓) พยางค์ต้นของคำหลังต้องขึ้นต้นด้วยสระ หรือ ตัว อ

๔. การแปลงคำใหม่คือคำที่สร้างขึ้นใช้ในภาษาไทยวิธีหนึ่ง โดย
 เปลี่ยนแปลงอักษรที่ประสม อยู่ในคำเดิมให้ผิดไปจากเดิม ด้วยวิธีตัดเติม
 หรือเปลี่ยนรูป แต่ยังรักษาความหมายเดิม หรือเค้าความเดิมอยู่
 แบบสร้างคำแผลงมี ๓ วิธี คือ

- (๑) การแปลงสระ เช่น คติ แผลงเป็น คดี และนุ่น แผลงเป็น ไน่น
- (๒) การแปลงพยัญชนะ เช่น กด แผลงเป็น กำหนด อวย แผลงเป็น อำนวย
- (๓) การแปลงวรรณยุกต์ เช่น โน่น แผลงเป็น ไน่น นี้ แผลงเป็น นี่ เป็นต้น

๕. คำซ้ำ คือ การสร้างคำด้วยการนำคำที่มีเสียง และความหมายเหมือนกันมาซ้ำกัน เพื่อเปลี่ยนความหมายของคำนั้นให้แตกต่างกันไปหลายลักษณะ

๖. คำซ้อน คือ คำประสมชนิดหนึ่งที่เกิดจากการนำเอาคำตั้งแต่สองคำขึ้นไป ซึ่งมีเสียง ต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายคลึงกันขึ้นไปในทำนองเดียวกัน หรือต่างกัน มาซ้อนคู่กัน